

Predmet C-58/24

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

26. siječnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

High Court (Visoki sud, Irska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

21. prosinca 2023.

Tužitelji:

NE

MY

HJ

XF

WB

UV

VK

JU

RJ

DZ

Tuženici:

An Bord Pleanála

Minister for Housing, Local Government and Heritage (ministar
stanovanja, lokalne uprave i baštine, Irska)

Irska

Attorney General (glavni državni odvjetnik, Irska)

uz sudjelovanje:

Drumakilla Limited

Predmet glavnog postupka

Postupak sudskog preispitivanja u pogledu pobijanja zakonitosti odobrenog odstupanja u svrhu olakšavanja predložene izgradnje stambenih jedinica i povezanih radova u Delganyju u okrugu Wicklow u Irskoj.

Predmet i pravna osnova zahtjeva

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 16. stavka 1. Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL 1992., L 206, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 2., str. 14.) i članka 11. Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL 2012., L 26, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 27., str. 3.) u dijelu u kojem se odnosi na te odredbe.
- 2 Pravna osnova zahtjeva je članak 267. UFEU-a.

Prethodna pitanja

- 3 Pet prethodnih pitanja glasi kako slijedi:

„1. Je li učinak članka 11. Direktive 2011/92, u vezi s načelom širokog pristupa pravosuđu na temelju članka 9. stavka 2. Aarhuške konvencije, takav da, u slučaju kad se projekt u smislu članka 1. stavka 2. točke (a) Direktive 2011/92 na koji se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za provedbu projekta (u daljnjem tekstu: primarno odobrenje) ne može provesti ako nositelj projekta prvo nije ishodio drugo odobrenje (u daljnjem tekstu: sekundarno odobrenje) i kad tijelo nadležno za dodjelu primarnog odobrenja za takav projekt zadržava mogućnost da utjecaj tog projekta na okoliš ocijeni strože nego što je to učinjeno u sekundarnom odobrenju, takvo sekundarno odobrenje (ako je dodijeljeno prije primarnog odobrenja) treba smatrati dijelom postupka izdavanja odobrenja za provedbu projekta u svrhe različite od onih povezanih s opsegom pitanja koja treba razmotriti ili ocijeniti na temelju Direktive 2011/92, općenito ili kad je sekundarno odobrenje odluka donesena na temelju članka 16. stavka 1. Direktive 92/43 kojom se nositelju projekta dopušta da radi provedbe projekta odstupi od primjenjivih mjera zaštite vrsta?

2. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan, je li učinak članka 11. Direktive 2011/92, u vezi s načelom širokog pristupa pravosuđu na temelju članka 9. stavka 2. Aarhuške konvencije, takav da nacionalna pravila o datumu na koji počinje teći rok za pobijanje valjanosti odluke donesene na temelju članka 16. stavka 1. Direktive 92/43 (sekundarno odobrenje) treba tumačiti na način da se njima sprečava da taj rok počne teći prije datuma donošenja predmetnog odobrenja za provedbu projekta (primarno odobrenje), općenito ili u slučaju: i. kad se na projekt odnosilo pojedinačno ispitivanje predviđeno člankom 4. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2011/92 i/ili ii. kad je odluka na temelju članka 4. stavka 5. za potrebe primarnog odobrenja donesena nakon dodjele sekundarnog odobrenja i istodobno s odlukom o primarnom odobrenju i/ili iii. kad postupak kojim se pobija valjanost sekundarnog odobrenja ne sadržava nikakav razlog za pobijanje relevantnog primarnog odobrenja s obzirom na navodnu nevaljanost sekundarnog odobrenja i/ili iv. kad tužitelj ne podnese zahtjev za produljenje roka za pobijanje sekundarnog odobrenja koji je u skladu s nacionalnim pravom nužan za nepravodobno pobijanje kad ne postoje drukčija pravila prava Unije?

3. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan i ako je odgovor na drugo pitanje općenito niječan, je li učinak Direktive 2011/92, u vezi s člankom 47. Povelje o temeljnim pravima i/ili načelom širokog pristupa pravosuđu na temelju članka 9. stavka 2. Aarhuške konvencije, takav da rok koji je nacionalnim pravom države članice propisan za pokretanje postupka radi ostvarivanja prava na temelju te direktive mora biti razumno predvidljiv, ali ne i izričito naveden u zakonodavstvu u skladu s člankom 11. stavkom 2. Direktive 2011/92 i/ili u praktičnim informacijama dostupnima javnosti o pristupu postupcima upravnog i sudskog preispitivanja u skladu s člankom 11. stavkom 5. Direktive 2011/92 i/ili konačno sa sigurnošću utvrđen u nacionalnoj sudskoj praksi, tako da na odgovor na drugo pitanje ne utječe odredba nacionalnog prava države članice o predvidljivom općem roku koji se općenito primjenjuje na javnopravne radnje, uključujući na pokretanje postupka kojim se pobija odluka donesena na temelju članka 16. stavka 1. Direktive 92/43 kojom se nositelju projekta dopušta da radi provedbe projekta odstupa od primjenjivih mjera zaštite vrsta, iako je to zapravo prešutno, a ne izričito navedeno u predmetnom nacionalnom pravu?

4. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan i ako je odgovor na drugo pitanje potvrđan ili odgovor na treće pitanje niječan, je li učinak članka 16. stavka 1. Direktive 92/43 takav da nadležno tijelo ne može zaključiti da „ne postoji zadovoljavajuća alternativa” za odluku kojom se nositelju projekta dopušta da radi provedbe projekta u smislu članka 1. stavka 2. točke (a) Direktive 2011/92 odstupa od primjenjivih mjera zaštite vrsta, osim ako nadležno tijelo stvarno ne razmotri alternative kao što su alternativna lokacija ili nacrt projekta ili pak odbijanje odstupanja?

5. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan i ako je odgovor na drugo pitanje potvrđan ili odgovor na treće pitanje niječan, je li učinak članka 16. stavka 1. Direktive 92/43 takav da nadležno tijelo ne može zaključiti da je „u interesu

zaštite divlje faune i flore te očuvanja prirodnih staništa” da se odobri odluka kojom se nositelju projekta dopušta da radi provedbe projekta u smislu članka 1. stavka 2. točke (a) Direktive 2011/92 odstupa od primjenjivih mjera zaštite vrsta, osim ako se određena utvrđena zaštita stvara samim odstupanjem, a ne mjerama ublažavanja utjecaja koje su donesene kako bi se smanjila ili nadoknadila šteta uzrokovana koracima dopuštenima u odluci o odstupanju?”

Navedene odredbe prava Europske unije

- 4 Člankom 16. stavkom 1. Direktive 92/43 predviđa se da, ako ne postoji zadovoljavajuća alternativa i ako odstupanje ne šteti održavanju populacija dotičnih vrsta u povoljnom stanju očuvanosti u njihovu prirodnom arealu, države članice mogu odstupiti od mjera zaštite vrsta koje su utvrđene u toj direktivi pod određenim uvjetima, uključujući ako je odstupanje u interesu zaštite divlje faune i flore te očuvanja prirodnih staništa.
- 5 U članku 6. Direktive 2011/92 utvrđuju se temeljne odredbe o sudjelovanju javnosti u postupcima donošenja odluka o okolišu.
- 6 Članak 11. Direktive 2011/92 sadržava pravila o tužbama protiv odluka koje se u skladu s tom direktivom odnose na sudjelovanje javnosti. U skladu s člankom 11. stavkom 1., države članice osiguravaju da se, sukladno odgovarajućem nacionalnom pravnom sustavu, članovima zainteresirane javnosti koji imaju dovoljan interes ili koji tvrde da im je povrijeđeno pravo omogućiti pristup postupku preispitivanja pred sudom ili nekim drugim nezavisnim i nepristranim tijelom koje je određeno pravom radi pobijanja materijalne ili postupovne zakonitosti takvih odluka. Člankom 11. stavkom 2. predviđa se da države članice određuju u kojoj je fazi moguće pobijanje takvih odluka. U skladu s člankom 11. stavkom 5., države članice osiguravaju da javnosti budu dostupne praktične informacije o pristupu postupcima upravnog i sudskog preispitivanja.
- 7 Presude od 16. lipnja 2005., Pupino (C-105/03, ECLI:EU:C:2005:386); od 19. rujna 2006., i-21 Germany i Arcor (C-392/04 i C-422/04, EU:C:2006:586); od 15. travnja 2008., Impact (C-268/06, ECLI:EU:C:2008:223); od 28. siječnja 2010., Komisija/Irska (C-456/08, ECLI:EU:C:2010:46); od 30. lipnja 2011., Meilicke i dr. (C-262/09, ECLI:EU:C:2011:438); od 18. listopada 2012., Pelati (C-603/10, ECLI:EU:C:2012:639); od 20. prosinca 2017., Caterpillar Financial Services (C-500/16, EU:C:2017:996); od 15. ožujka 2018., North East Pylon Pressure Campaign i Sheehy (C-470/16, ECLI:EU:C:2018:185); od 10. listopada 2019., Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola (C-674/17, ECLI:EU:C:2019:851); mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Namur-Est Environnement (C-463/20, EU:C:2021:868); i presude od 24. veljače 2022., Namur-Est Environnement (C-463/20, ECLI:EU:C:2022:121); od 6. srpnja 2023., Hellfire Massy Residents Association (C-166/22, ECLI:EU:C:2023:545) i od 15. lipnja 2023., Eco Advocacy (C-721/21, ECLI:EU:C:2023:477).

Navedene odredbe nacionalnog prava

- 8 U skladu s člankom 84. pravilom 21. stavcima 1. do 2. Rulesa of the Superior Courts (Postupovna pravila visokih sudova, u daljnjem tekstu: RSC), zahtjev za odobrenje za pokretanje postupka sudskog preispitivanja upravne odluke treba podnijeti u roku od tri mjeseca od datuma pobijane odluke. U skladu s člankom 84. pravilom 21. stavkom 3. RSC-a, rok u kojem se zahtjev za odobrenje za pokretanje postupka sudskog preispitivanja treba podnijeti u određenim se okolnostima može produljiti.
- 9 Prema ustaljenoj europskoj i nacionalnoj sudskoj praksi i osobito u skladu s načelom djelotvornosti, ovlast na temelju nacionalnog prava za produljenje roka na temelju članka 84. pravila 21. stavka 3. RSC-a može se usklađeno tumačiti na način da je se može i mora izvršavati tako da se osigura cijeli rok (u ovom slučaju tri mjeseca) koji počinje teći od datuma na koji tužitelj sazna ili bi trebao saznati za pobijanu odluku.
- 10 U irskom pravu ne postoje posebne zakonske ili regulatorne odredbe u kojima se pojašnjava na koji se način članak 11. stavak 2. Direktive 2011/92 primjenjuje na odluke o odstupanju na temelju članka 16. stavka 1. Direktive 92/43.
- 11 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je u nacionalnom pravu i ovisno o zahtjevima usklađenog tumačenja, ako su za projekt potrebna višestruka odobrenja, svako odobrenje zasebna odluka o meritumu koju treba pojedinačno pobijati u zakonskom razdoblju koje pojedinačno počinje teći od datuma donošenja svake odluke. Tako je odluka o odstupanju zasebna pravna odluka te rok za sudsko preispitivanje počinje teći kad je odluka donesena, a ne kad je izdano povezano odobrenje za provedbu projekta.
- 12 Sud koji je uputio zahtjev zaključuje da su rokovi za pobijanje odobrenog odstupanja razumno predvidljivi s obzirom na opće pravo o sudskom preispitivanju.
- 13 Drugo relevantno nacionalno pravo uključuje: i. članke 50. i 50.A Planning and Development Acta 2000 (Zakon o prostornom planiranju i izgradnji iz 2000.) (kako je izmijenjen); ii. Planning and Development Regulations 2001 to 2023 (Uredba od 2001. do 2023. o prostornom planiranju i izgradnji) (SI 600 iz 2001.), kako su izmijenjene; iii. članke 51., 54. i 54.A European Communities (Birds and Natural Habitats) Regulations 2011 to 2021 (Uredba od 2011. do 2021. donesena u okviru Europskih zajednica (Ptice i prirodna staništa)); iv. članak 4. Planning and Development (Housing) and Residential Tenancies Acta 2016 (Zakon o prostornom planiranju i izgradnji stambenih prostora i najmu za stanovanje iz 2016.).

Sažeti prikaz činjenica i glavnog postupka

- 14 U iščekivanju zahtjeva za izdavanje odobrenja za provedbu predloženog projekta izgradnje stambenih prostora u okrugu Wicklow u Irskoj, zainteresirana stranka Drumkilla Ltd podnijela je 17. siječnja 2020. National Parks and Wildlife Serviceu (Služba za nacionalne parkove te divlju faunu i floru, Irska, NPWS) zahtjev za odstupanje u pogledu šišmiša. Odobrenje je izdano 4. ožujka 2020. i zatim izmijenjeno 21. srpnja 2020. U odobrenju se navodi da je izdano isključivo kako bi se omogućile aktivnosti navedene u vezi s predloženim projektom izgradnje stambenih prostora.
- 15 Sud koji je uputio zahtjev izvodi dva činjenična zaključka u pogledu odobrenja odstupanja, odnosno i. iako se odobrenjem poriče postojanje zadovoljavajućih alternativa za odobrenje odstupanja, u dokumentima se ne navodi nikakvo razmatranje alternativa koji bi imale manji utjecaj na strogo zaštićene vrste ni razmatranje alternativne mogućnosti nedavanja odobrenja, iz čega proizlazi zaključak da takva razmatranja nisu ni provedena; i ii. u odobrenju se navodi da je izdano u interesu zaštite predmetnih vrsta. Ako i u dijelu u kojem taj zahtjev znači da je samo odstupanje, za razliku od uvjeta za ublažavanje utjecaja, u interesu takvih vrsta, tada je taj zaključak očito nerazuman i doista apsurdan.
- 16 Zahtjev za građevinsku dozvolu podnesen je 21. listopada 2020. An Bordu Pleanála (nacionalno tijelo Irske za prostorno planiranje, u daljnjem tekstu: Odbor). Uz zahtjev je podneseno izvješće o prethodnoj ocjeni potrebe za procjenom utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: PUO). Izmijenjeno odobrenje odstupanja priloženo je dokumentaciji zahtjeva te je to bio prvi datum na koji su tužitelji mogli saznati za to odobrenje.
- 17 Odbor je proveo prethodnu ocjenu potrebe za PUO-om i smatrao da su se u izvješću o prethodnoj ocjeni potrebe za PUO-om koje je podnio nositelj projekta odgovarajuće utvrdili i opisali izravni, neizravni, sekundarni i kumulativni učinci predloženog projekta izgradnje na okoliš. Odbor je zaključio da predloženi projekt izgradnje vjerojatno neće imati znatne učinke na okoliš i da za njega nije potrebno izvješće o PUO-u.
- 18 Odbor je 15. veljače 2021. izdao građevinsku dozvolu.
- 19 Tužitelji su 25. ožujka 2021. pred sudom koji je uputio zahtjev pokrenuli postupak radi pobijanja odluke Odbora i odobrenja odstupanja. Tužitelji nisu podnijeli zahtjev za produljenje roka za pobijanje na temelju članka 84. pravila 21. stavka 3. RSC-a. Sud koji je uputio zahtjev odobrio je 19. travnja 2021. zahtjev za pokretanje postupka sudskog preispitivanja i obustavu radova.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev odbio je pobijanje građevinske dozvole 5. srpnja 2023. Međutim, pobijanje odobrenja odstupanja, koje je istaknuto zasebno (odnosno tužitelji ne tvrde da je građevinska dozvola nevaljana zbog nevaljanosti odobrenja odstupanja), ostaje neriješeno.

- 21 Sud koji je uputio zahtjev smatra da, s obzirom na to da tužitelji odobrenje odstupanja ne pobijaju u roku od tri mjeseca od kada su saznali ili trebali saznati za to odobrenje (i stoga u roku koji bi sud odobrio na temelju usklađenog tumačenja ovlasti za produljenje roka da je takav zahtjev podnesen), pobijanje odobrenja odstupanja nije pravodobno te bi ga trebalo odbiti, ovisno o tome postoji li drugo pravilo prava Unije kojim se zahtijeva drukčiji ishod. Sud koji je uputio zahtjev sklon je smatrati da ne postoji takvo pravilo prava Unije, ali smatra da to stajalište nije potpuno neupitno i da je stoga prikladno Sudu uputiti pitanja.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 22 Kad je riječ o prvom i drugom pitanju, tužitelji tvrde da iz presude Suda u predmetu *Namur-Est Environnement*, C-463/20, jasno proizlazi da, u konkretnim okolnostima koje su u tom predmetu nastale u Belgiji, a koje se primjenjuju i u Irskoj, odluku o odstupanju treba smatrati dijelom postupka izdavanja odobrenja za provedbu projekta, pri čemu odobrenje za provedbu projekta predstavlja konačnu točku postupka donošenja odluka. Tvrde da je odluka o odobrenju odstupanja prethodna odluka u svrhu donošenja odluke o prethodnoj ocjeni potrebe za PUO-om i da stoga postaje konačna tek kad se postupci na temelju Direktive 2011/92 završe, i to donošenjem negativne odluke o prethodnoj ocjeni potrebe za PUO-om ili, ako nadležno tijelo odluči da je potrebno provesti PUO za taj projekt, nakon provedbe PUO-a. Osim toga, budući da je predmet *Namur-Est* obrazložen postupovnim pravima koja su zainteresiranoj javnosti na temelju Direktive 2011/92 dodijeljena za projekte za koje treba provesti PUO, toj bi se direktivi protivilo to da se nacionalnim pravom od tužitelja zahtijeva da pobijaju odobrenje odstupanja čak i prije nego što su ta prava utvrđena, do čega dolazi samo u slučaju odluke o prethodnoj ocjeni potrebe za PUO-om na temelju članka 4. stavka 5. Direktive 2011/92.
- 23 Kad je riječ o trećem pitanju, tužitelji tvrde da, na temelju članka 11. stavka 5. Direktive 2011/92, nije dovoljno da se općim pravilima, uključujući pravila *common lawa*, određuje da rok počinje teći od datuma na koji javnost sazna za prethodnu odluku. Irska treba konkretno odrediti u kojoj je fazi moguće pokrenuti postupak pobijanja i osigurati praktične informacije o pristupu takvim postupcima pobijanja, kao i, među ostalim, precizno odrediti rok u kojem se postupak pobijanja mora pokrenuti.
- 24 Kad je riječ o četvrtom i petom pitanju, tužitelji tvrde, pri čemu upućuju na presudu Suda u predmetu *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola*, C-674/17, da nadležno tijelo na temelju članka 16. stavka 1. točke (a) Direktive 92/43 mora (a) razmotriti alternative i (b) objasniti na koji ih je način razmotrilo. Tom se odredbom ne određuje prikladna pravna osnova za dodjelu odobrenja odstupanja u ovom slučaju jer cilj aktivnosti čije se odobrenje traži nije zaštita divlje faune i flore ni očuvanje prirodnih staništa. Ta se odredba ne odnosi na olakšavanje izgradnje, osobito ako ne postoje dokazi da je nositelj projekta razmotrio alternative izgradnji koje bi omogućile provedbu izmijenjenog projekta izgradnje

kojim se također u potpunosti izbjegavaju zabranjene aktivnosti koje utječu na strogo zaštićene vrste.

- 25 Irska tvrdi, kad je riječ o prvom i drugom pitanju, da odluka u predmetu *Namur Est* nije relevantna za pitanje primjenjivog roka zastare. Tvrdi da je odluka o odobrenju odstupanja na temelju članka 16. Direktive 92/43 diskretna odluka donesena u postupku izdavanja odobrenja za provedbu projekta te je se kao takvu može „pobijati”. Međutim, odobrenje odstupanja ne smije se smatrati dijelom postupka izdavanja odobrenja za provedbu projekta u svrhe različite od onih povezanih s opsegom pitanja koja treba razmotriti ili ocijeniti na temelju Direktive 2011/92. Kao prvo, rok u kojem se odobrenje odstupanja u ovom slučaju moglo pobijati iznosio je tri mjeseca od dodjele odobrenja odstupanja ili, alternativno, primjenom usklađenog tumačenja, od datuma na koji su tužitelji stvarno saznali ili trebali saznati za odobrenje odstupanja. Direktivom 2011/92, kad se tumači u vezi s načelima pristupa pravosuđu iz članka 9. stavka 2. Aarhuške konvencije, ne zahtijeva se da se nacionalni rokovi u ovom predmetu utvrde drukčije. Kao drugo, u konkretnim okolnostima ovog slučaja, u kojima tužitelji nisu tvrdili da je dozvola nevaljana zbog nevaljanosti odobrenja odstupanja, nacionalni rokovi zastare ne mogu se osnovano tumačiti na način da se postupak pobijanja odobrenja odstupanja može pokrenuti na kraju postupka izdavanja odobrenja za provedbu projekta. Kao treće, tužitelji su odluku relevantnog nadležnog tijela o dodjeli odobrenja za provedbu projekta mogli pobijati na temelju toga da se u njoj utjecaj projekta na zaštićene vrste ne ocjenjuje strože nego što je to učinjeno u fazi odobrenja odstupanja, ali to nisu učinili. Kao četvrto, iz presude Suda u predmetu *Hellfire Massy Residents Association*, C-166/22, proizlazi da se u Direktivi 2011/92 ne utvrđuje nikakva obveza da se postupak odstupanja na temelju članka 16. uključi u postupak kojim se projektima dodjeljuju odobrenja za njihovu provedbu te, u skladu s time, ne može postojati istodobna obveza da se usklađeno tumačenje primijeni na nacionalne rokove kako bi se zaključilo da bi rok u kojem se dodjela odobrenja odstupanja može pobijati trebao teći od konačne odluke na temelju zakonika o prostornom planiranju. To bi bilo u potpunosti protivno načelu pravne sigurnosti.
- 26 Kad je riječ o trećem pitanju, Irska predlaže odgovor da učinak Direktive 2011/92, u vezi s načelom širokog pristupa pravosuđu na temelju članka 9. stavka 2. Aarhuške konvencije, nije onakav kako je opisan u drugom pitanju kad u pravu dotične države članice nije konačno utvrđeno, u skladu s člankom 11. stavkom 2. Direktive 2011/92, u kojoj je fazi moguće pobijanje odluka, radnji ili propusta i kad to stajalište nije sa sigurnošću utvrđeno u nacionalnoj sudskoj praksi.
- 27 Irska tvrdi da su četvrto i peto pitanje bespredmetna jer je postupak nepravodoban. Ako se ta pitanja ipak postave, na njih bi trebalo odgovoriti potvrdno.
- 28 Zainteresirana stranka tvrdi da, na temelju članka 84. RSC-a, rok od tri mjeseca za pobijanje odluke o odstupanju sudskim preispitivanjem počinje teći od datuma te odluke. Nije podnesen zahtjev za produljenje roka te je za pobijanje odobrenja odstupanja stoga nastupila zastara.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 29 Sud koji je uputio zahtjev predlaže da se na prvo pitanje odgovori niječno. Smatra da se u presudi Namur-Est ne utvrđuje da odobrenje odstupanja ili drugu odluku o višestrukim odobrenjima treba smatrati jedinstvenom odlukom u bilo koju drugu svrhu, kao što su rokovi. Kad bi se takva sekundarna odobrenja smatralo dijelom primarnog odobrenja u takve druge svrhe, time bi se stvorio postupovni kaos te bi to bilo protivno načelu pravne sigurnosti.
- 30 Sud koji je uputio zahtjev predlaže da se na drugo pitanje, ako se ono postavi, odgovori niječno. Smatra da presudu u predmetu Namur-Est ne bi trebalo proširiti tako da dovede do prekoračenja nacionalnih rokova zastare koji spadaju u okvir nacionalne postupovne autonomije, na koju se primjenjuju načela ekvivalentnosti i djelotvornosti. Kad bi se presuda Namur-Est proširila na taj način, to bi bilo protivno načelu pravne sigurnosti. Takvo proširenje nije potrebno jer se, kad je za projekt potrebno više odobrenja, svako odobrenje može pobijati čim je doneseno, unutar relevantnog roka zastare u skladu s nacionalnim pravom, koji se može razlikovati od odluke do odluke, ovisno o načelima ekvivalentnosti i djelotvornosti. Kad je riječ o konkretnim podelementima navedenima u pitanju: i. činjenica da se na projekt odnosilo pojedinačno ispitivanje predviđeno člankom 4. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2011/92 nije relevantna; ii. nije relevantna ni činjenica da je odluka na temelju članka 4. stavka 5. za potrebe primarnog odobrenja donesena nakon dodjele sekundarnog odobrenja i istodobno s odlukom o primarnom odobrenju; iii. ako se pravom Unije općenito ne zahtijeva odgoda roka za pobijanje sekundarnog odobrenja sve dok se ne donese primarno odobrenje, to se *a fortiori* mora primjenjivati ako postupak kojim se pobija valjanost sekundarnog odobrenja ne sadržava nikakav razlog za pobijanje relevantnog primarnog odobrenja s obzirom na navodnu nevaljanost sekundarnog odobrenja; i iv. kad tužitelj ne podnese zahtjev za produljenje roka za pobijanje sekundarnog odobrenja, kao što se to zahtijeva nacionalnim pravom za nepravodobno pobijanje, nije potrebno primijeniti usklađeno tumačenje.
- 31 Sud koji je uputio zahtjev predlaže da se na treće pitanje, ako se ono postavi, odgovori potvrdno. Prema njegovu mišljenju, ciljevi pristupa pravosuđu ispunjeni su postojanjem predvidljivog roka. Opći rok iz članka 84. RSC-a općenito je dovoljno predvidljiv za tužitelje.
- 32 Sud koji je uputio zahtjev predlaže da se na četvrto pitanje, ako se ono postavi, odgovori potvrdno. Smatra da bi se zahtjevi iz Direktive 92/43 znatno ugrozili i da bi razmatranje alternativa bilo umjetno i nerealno ako se smisleno ne razmotre stvarne alternative, posebno alternativne lokacije ako postoji ta mogućnost, alternativni nacrti projekta ako postoji ta mogućnost ili odbijanje odstupanja.
- 33 Sud koji je uputio zahtjev predlaže da se na peto pitanje, ako se ono postavi, odgovori potvrdno. Tekst i svrha članka 16. stavka 1. Direktive 92/43 potkrepljuju tumačenje da samom odlukom o odstupanju treba promicati interes zaštite divlje faune i flore te očuvanja prirodnih staništa. Donošenje odluke o odstupanju u

druge svrhe i naknadno ublažavanje te odluke mjerama zaštite ne bi bilo u skladu s tom odredbom.

- 34 Kad je riječ o relevantnosti upućenih pitanja, ako je odgovor na prvo ili drugo pitanje niječan ili ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan, ali je odgovor na drugo pitanje i dalje niječan unatoč postojanju općeg roka, tada tužbu tužiteljâ treba odbiti kao nepravodobnu. U slučaju da tužba nije nepravodobna, na temelju odgovora na četvrto i peto pitanje odredit će se treba li odobrenje odstupanja smatrati nevaljanim.

RADNI DOKUMENT